

Česká republika

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Kladno, Vodárenská 2116

Vodárenská 2116, 272 01 Kladno

Identifikátor školy: 600 044 084

Termín konání orientační inspekce: 3. až 7. únor 2003

Čj.:	022 013/03-5067
Signatura:	ob3cw105

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Kladno, Vodárenská 2116, je úplná základní škola s prvním až devátým ročníkem (kapacita 750 žáků). Ve školním roce 2002/2003 má dvacet pět tříd a 621 žáků. Součástí školy je školní družina s kapacitou 160 žáků. Pro nedostatek vlastních prostorů jsou jedna třída a školní družina prozatímně umístěny v prvním poschodí blízké školní jídelny. Na odloučeném pracovišti (adresa: Na Vyhaslém 3197, 272 00 Kladno) má učebnu třída I. C. Zřizovatelem školy je město Kladno (sídlo zřizovatele: náměstí Starosty Pavla 44, 272 52 Kladno). Škola pracuje jako příspěvková organizace s právem provozovat hospodářskou činnost.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy v českém jazyce, matematice v pátém až devátém ročníku, ve fyzice, chemii a ve třídě I. C vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy v českém jazyce, matematice v pátém až devátém ročníku, ve fyzice, chemii a ve třídě I. C vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v českém jazyce, matematice v pátém až devátém ročníku, ve fyzice, chemii a ve třídě I. C.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE VYBRANÝCH PŘEDMĚTECH A VE TŘÍDĚ I. C VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Český jazyk ve třídách prvního až pátého ročníku vyučuje třináct třídních učitelek, z nichž čtyři nemají příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilost a jedna je bez příslušné odborné způsobilosti. Personální podmínky pro výuku českého jazyka na druhém stupni jsou vynikající, neboť předmět zabezpečují tři zkušené učitelky s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Výuku matematiky v pátých třídách zajišťují čtyři třídní učitelky, z nichž jedna nemá příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilost. V době inspekce byla vyučující českého jazyka a matematiky ve třídě V. A v pracovní neschopnosti a zastupovala ji učitelka s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Na druhém stupni vyučují matematiku čtyři učitelky, jedna z nich má odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku na prvním stupni základní školy. Hlavně na druhém stupni je věková skladba vyučujících matematiky neuspokojivá, tři vyučující jsou v předdůchodovém nebo důchodovém věku. Výuku fyziky a chemie zajišťují celkem čtyři učitelé se středně dlouhou až dlouhodobou pedagogickou praxí a s předepsanou pedagogickou způsobilostí. Všechny hodiny fyziky jsou vedeny učiteli s potřebnou odborností pro předmět. Chemie je ve čtyřech třídách vyučována plně odborně, ve dvou třídách učitelem s odborností pro fyziku a polytechnické předměty.

Ve vzdělávacím programu Mateřská a Základní škola Montessori je personální zajištění výuky vyjádřeno nejednoznačně. Pro působení dvou učitelů ve třídě jsou v něm ve stejném významu používány pojmy učitel, druhý učitel, pomocný učitel a vychovatel. Z uvedeného vyplývá, že není přesně vymezený požadavek na odbornou a pedagogickou způsobilost a pracovní

zařazení druhého pedagogického pracovníka. Personální podmínky vzdělávání ve třídě I. C jsou vynikající, neboť ve školním roce 2002/2003 výchovně-vzdělávací proces zajišťují dvě učitelky, které splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti i podmínky pro výuku v daném typu školy (absolvovaly povinný „Montessori speciální kurz“ akreditovaný MŠMT). Intenzivně se vzdělávají i v oblasti dalších moderních vyučovacích metod a zúčastňují se setkávání Společnosti Montessori. Sebevzdělávání je pro obě vyučující prioritou. Současná přítomnost dvou pedagogických pracovníků ve třídě je pro poskytování individuálního přístupu při učebních činnostech žáků optimální.

Ředitelka při sestavování skladby úvazků vyučujících přihlíží k jejich odbornému zaměření, zkušenostem i průběžnému vzdělávání, ale také k zájmům o daný předmět a zároveň k potřebám školy. Poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada. Při jednáních se řeší nejen otázky vzdělávání a chování žáků, ale i různé organizační záležitosti. Ve škole pracují metodická sdružení jednotlivých ročníků prvního stupně a předmětové komise. Tyto metodické orgány napomáhají vyučujícím při plánování učiva, projednává se organizace předmětových soutěží, nákup učebnic, školení vyučujících v oblasti bezpečnosti práce, náměty laboratorních prací, zveřejňují se zde poznatky z akcí dalšího vzdělávání, jsou místem pro výměnu zkušeností apod. Přínos těchto orgánů pro modernizaci vyučovacího procesu je zatím nízký. Metodickou pomoc týkající se ověřovaného vzdělávacího programu Mateřská a Základní škola Montessori nikdo z členů vedení školy učitelkám neposkytuje, protože zmiňovaný speciální kurz neabsolvoval.

Pro zajištění provozu školy zpracovává ředitelka na každý kalendářní rok návrh rozpočtu, kde stanoví nezbytné priority. Po schválení rozpočtu průběžně kontroluje výdaje v jednotlivých kapitolách. Provoz školy je namátkově kontrolován prakticky denně, pravidelné kontroly celého pracoviště probíhají každý měsíc, jedenkrát ročně se provádí tzv. výroční kontrola pracoviště a stanoví se plán ozdravných opatření. Ředitelka také dohlíží na pravidelné kontroly a revize zajišťované odbornými firmami. Zavedena je kniha oprav. Řízení provozu napomáhají také vedoucí uklízeček a školník. Denní chod školy je řádně zabezpečen. Stanoveny jsou dozory ve škole i v jídelně i režim zájmových kroužků vedených v rámci hospodářské činnosti školy.

Začínající učitelé českého jazyka, matematiky, fyziky a chemie ve škole nejsou. Péče o nekvalifikované učitele je na velmi dobré úrovni. Vyučující českého jazyka (v pěti třídách na prvním stupni) a matematiky (v jedné třídě pátého ročníku) bez odpovídající kvalifikace mají dlouholetou pedagogickou praxi, a proto nemají již uvádějího učitele. Průběžně se zúčastňují dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, nové poznatky získávají samostudiem odborné literatury, vyměňují si zkušenosti se svými kolegyněmi, v případě aktuální potřeby jim také poskytuje didaktickou pomoc ředitelka a její zástupkyně.

Kontrola výchovně-vzdělávacího procesu je řádně plánována. Pravidelně probíhá účinná kontrola třídní dokumentace a žákovských knížek. Plánována je také hospitační činnost, kterou provádějí ředitelka i obě zástupkyně. Část kontrolní činnosti je také v kompetenci vedoucí vychovatelky školní družiny. Podle výsledků hospitací je sestavován následný plán v horizontu měsíce. Výstupem z hospitací je záznam a rozbor s vyučujícími, zobecněné poznatky jsou projednávány mezi členy vedení školy a zveřejňovány na provozních poradách. V případě potřeby nabízí vedení školy vyučujícím možnost vzájemných následků. Podle hospitačních záznamů a podle rozborů prováděných vedením školy v době inspekce poskytuje hospitační činnost vedení školy dostatek validních informací. Snaha o pozitivní interpretaci výsledků do určité míry snižuje účinnost kontrolní činnosti vzhledem k zavádění progresivních forem výuky, což je v relaci s většinou inspekčních zjištění.

Organizační struktura školy je jasná a funkční. Z hlediska chodu školy je rozložení pracovních rolí přesně vymezené, ředitelka a obě zástupkyně mají písemně stanoveny kompetence, řízení školy je založeno na kooperativní týmové práci. Povinnosti pedagogických a provozních zaměstnanců jsou zakotveny v *Organizačním řádu školy*, s nimiž byli všichni prokazatelně seznámeni. Kromě tohoto dokumentu a obecně platných právních předpisů se pracovníci řídí ještě dalšími účelnými vnitřními směrnici, které jasně stanovují pravidla chodu školy jako organizace.

Organizaci výchovně-vzdělávací činnosti upravuje dokument *Pravidla vnitřního řádu*, který obsahuje všechna ustanovení předepsaná vyhláškou č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Podle rozvrhu hodin začíná první vyučovací hodina v 7:55 hod. Délka přestávek, počet hodin v jednom dni a v jednom sledu je v souladu s ustanoveními uvedené vyhlášky. Po první hodině následuje patnáctiminutová přestávka, přestávka mezi druhou a třetí hodinou trvá 30 minut a žáci mají možnost relaxačního pobytu v areálu školy. Škola má vytvořen vlastní relaxační program. V prostorách chodeb jsou instalovány stoly na stolní tenis, koše na košíkovou aj. Děti mají možnost pobývat jeden den měsíčně v přírodě. Z hlediska pedagogických zásad a psychohygieny není optimální zařazování předmětů s dvouhodinovou týdenní dotací na první a poslední pracovní den v týdnu (např. fyzika ve třídách VII. A, IX. B a IX. C) nebo ve dvou po sobě následujících pracovních dnech (např. občanská výchova ve třídách VI. A, IX. A a IX. C, rodinná výchova ve třídách IX. A, IX. B a IX. C).

Škola má vytvořen funkční informační systém. Vnitřní přenos informací se opírá o osobní jednání ředitelky a jejích zástupkyní s pracovníky školy. Ke zveřejňování úkolů důležitých pro chod školy nebo zpráv dlouhodobějšího charakteru slouží nástěnka, operativně jsou využívány oběžníky nebo školní rozhlas. Zásadní informace jsou předávány na jednáních pedagogické rady, provozních či mimořádných porad.

Ve škole je ustanoven žakovský poradní orgán - Rada dětí - v níž má každá třída dva až tři zástupce, kteří se pravidelně každý měsíc schází s ředitelkou a se zástupkyní, a mají tak možnost aktivně ovlivňovat činnost ve škole. Žáci třídy IX. B předávají ostatním dětem na nástěnce různé zprávy, které považují ze svého pohledu za důležité.

Zákonní zástupci žáků jsou o průběhu vzdělávání a chování svých dětí informováni prostřednictvím notýsků a žakovských knížek. Vysoká účast rodičů na třídních schůzkách a informačních odpoledních (konají se čtyřikrát až pětkrát ročně) svědčí mj. o jejich velmi dobrém obsahovém zajištění, pozitivní atmosféře a kvalitních vztazích. Rodiče si také mohou dohodnout konzultační hodiny s výchovnými poradkyněmi, třídními i ostatními učiteli. Škola jim umožňuje jedenkrát za měsíc sledovat své dítě při vyučování; největší zájem projevují rodiče žáků z prvního až třetího ročníku. Vydávány jsou informační listy, které poskytují základní údaje o škole a její vzdělávací nabídce. Před zápisem dětí do prvního ročníku je pořádán tzv. Den otevřených dveří, kdy veřejnost má možnost více nahlédnout do dění ve škole.

Škola s rodiči žáků I. C (i některými prarodiči) tvoří komunitu, která se často setkává při různých příležitostech. Rodiče využívají možnost být přítomni ve třídě při vyučovacím procesu, účastní se a aktivně se podílejí na zajišťování četných akcí Montessori školy. Při pravidelně konaných třídních schůzkách mohou vidět děti při školní práci nebo zhlédnout jimi připravený program a současně se informovat o výsledcích ve výuce. Často sponzorují nákup učebních pomůcek nebo finanční zajištění akcí.

Rada školy není dosud zřízena, při škole není registrováno sdružení rodičů. Z rozhovoru s ředitelkou vyplynulo, že vztahy mezi zřizovatelem a školou jsou bezproblémové.

Škola prezentuje svou činnost v regionálním tisku, prostřednictvím různých kulturních a sportovních činností apod. (např. výstavka žákovských výtvarných prací v Parlamentu ČR, akce pro rodiče s názvem Rodiče se baví se svými dětmi). V rámci projektu Future citizens of Europe – Budoucí občané Evropy, do kterého je škola zapojena třetím rokem, spolupracuje se zástupci partnerských škol z Velké Británie, Francie, Norska a Portugalska. Navázala též spolupráci s mateřskými školami ve svém okolí aj. V rámci vnějšího informačního systému pravidelně využívá elektronickou poštu. Kvalitně zpracovaná *Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002* a školní videotéka poskytují dostatek informací o životě školy.

Personální podmínky jsou hodnoceny stupněm velmi dobrý.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE VYBRANÝCH PŘEDMĚTECH A VE TŘÍDĚ I. C VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Provoz školy je z převážné části soustředěn do hlavní čtyřpodlažní budovy, která je asi čtyřicet let stará, dobře udržovaná a poskytuje pro činnosti školy vhodné prostory. Chodby i schodiště jsou podnětně vyzdobeny žákovskými výtvarnými a rukodělnými pracemi. V suterénu jsou tělocvična, šatny a keramická dílna. Zčásti je provoz dislokován do domku na dvoře školy (třída IV. C) a do nedaleké budovy školní jídelny (třída V. D). Školní budova tvoří stavební celek s budovou jiného školního subjektu, kde je umístěna někdejší žákovská dílna školy. Na školním dvoře je asfaltové hřiště. Velké hřiště za školou je v současné době v rekonstrukci. Třída I. C je umístěna na detašovaném pracovišti v pavilonu areálu Mateřské školy Montessori. Žáci této třídy využívají o přestávce část zahrady, která je v odpoledních hodinách k dispozici školní družině.

Pro výuku sledovaných předmětů, tj. českého jazyka v prvním až devátém ročníku, matematiky v pátém až devátém ročníku, chemie a fyziky, nejsou ve škole zřízeny odborné pracovny. Výuka českého jazyka na prvním stupni a matematiky v pátém ročníku probíhala v pěkně upravených kmenových třídách. Většina měla bohatou výzdobu aktualizující učivo mateřského jazyka. Na druhém stupni jsou český jazyk a matematika vyučovány v několika učebnách, výzdoba většiny z nich je pro výuku těchto předmětů málo podnětná. Výuka fyziky některých tříd probíhá v učebně, která přímo navazuje na kabinety fyziky a chemie a ve které jsou materiály aktualizující učivo fyziky. Další hodiny probíhají v jiných kmenových třídách, v bývalé pracovně přírodopisu apod. Podle toho mají jednotliví vyučující různé podmínky zejména pro materiální zabezpečení a přípravu hodin. V některých případech limituje výběr používaných pomůcek nejen vzdálenost učeben od kabinetů, ale i například povinnost učitele vykonávat během přestávky dozor. Učebny (s výjimkou jedné) jsou vybaveny bílými nástěnnými magnetickými tabulemi, jejich nevýhodou však je menší pracovní plocha a nemožnost jejich posouvání.

Učebnu třídy I. C a její zařízení původně využívaly předškolní děti mateřské školy. Zřizovatel před zahájením loňského školního roku jednu její část vybavil školním nábytkem a během následujících letních prázdnin provedl rekonstrukci sociálního zařízení. Další vybavení třídy žákovským nábytkem a pomůckami, které jsou podmínkou pro realizaci programu, byly hrazeny ze sponzorských příspěvků. K výuce se využívá velká a členitá učebna, kterou tvoří tři relativně samostatné a navzájem volně propojené části. Dvě jsou využívány především pro učební činnosti, třetí plní zejména funkci jídelny a jsou zde umístěny hračky a pomůcky školní družiny. Dostatek prostoru dovoluje dětem volně přecházet z místa na místo během samostatného učení. Lehký a snadno přenosný nábytek umožňuje, aby si žáci sami měnili a utvářeli pracovní místo. Veškeré vnitřní zařízení je nové, moderní, přizpůsobené vzdělávacím

i antropometrickým potřebám dětí. V učebně je množství pracovních koutků např. pro matematickou, jazykovou, hudební, přírodovědnou nebo výtvarnou oblast s vynikajícím pomůčkovým fondem. Uspořádání učebny má jasný řád, který je dodržován, každá pomůcka má své stálé místo. Nikde nechybí označení učebního materiálu pro snazší orientaci žáků, kteří mají vlastní místa pro ukládání sešitů, nedokončených prací apod. Učebna je dílnou, ve které může každý žák v klidu pracovat a má k dispozici nadstandardní nabídku učebního materiálu a pomůcek. Výuka tělesné výchovy třídy I. C probíhá v malé tělocvičně mateřské školy. Její prostory jsou stísněné a vybavení tělocvičným náradím a náčiním neodpovídá potřebám věkové skupiny školních dětí.

Škola má standardně zařízenou knihovnu, její fond je průběžně doplňován především sadami knih pro společnou četbu žáků a encyklopedickými publikacemi. Její služby využívají pravidelně děti i pedagogové.

Ve škole je odborná počítačová pracovna s patnácti žákovskými pracovišti (10 PC škola dostala v rámci akce Internet do škol, 5 PC je z jiných zdrojů) a další učebna, ve které je soustředěno osm starších počítačů. Výukové počítačové programy, které má škola k dispozici, nejsou v současné době při výuce využívány.

Pro výuku českého jazyka na prvním a druhém stupni jsou žáci vybaveni učebnicemi, v nižších ročnících mají pracovní sešity, žáci šestého až devátého ročníku mají v učebnách k dispozici čítanky. Učební texty pro matematiku v pátém ročníku navazují na texty používané v nižších ročnících, na druhém stupni dostali žáci pro výuku matematiky učebnice, které jsou součástí ucelené řady učebnic od jednoho vydavatelství. Také pro výuku chemie a fyziky škola zajistila žákům potřebné učebnice.

Materiální zázemí českého jazyka na prvním stupni je velmi dobré, využívány jsou hlavně nástěnné tabule s mluvnickým učivem, různé textové pomůcky, magnetofonové nahrávky, písmena, slabiky, obrazy s písmeny aj. Vybavení učebními pomůckami pro výuku českého jazyka na druhém stupni, matematiky, chemie a fyziky je na průměrné úrovni. Škola nemá v přiměřeném počtu např. nová vydání Stručné mluvnice české, další jazykové příručky jsou zajištěny jen v malém počtu. Doplňování a obměna pomůcek pro matematiku byla v posledních letech minimální, za poslední čtyři roky byly zakoupeny pouze prostorové modely těles a magnetické karty s obvody a obsahy obrazců.

Vybavení pomůckami ve třídě I. C je vynikající. Pomůčkový fond tvoří originální pomůcky montessoriovské pedagogiky, profesionální „klasické“ pomůcky a pomůcky vytvářené vyučujícími. Učitelky věnují velkou pozornost výrobě kvalitních materiálů, které žáci využívají k vlastní práci a zároveň k sebekontrolě. Veškerý pracovní, smyslový a informační materiál, přehledy, encyklopedie, počítače, všechny pomůcky včetně audiovizuálních a laboratorních jsou volně přístupné a žákům kdykoliv k dispozici.

Všechny vyučující českého jazyka mají k dispozici přenosný magnetofon, mohou využívat i další techniku, např. video, televizor, přehrávač CD. Vybavení didaktickou technikou pro výuku matematiky, chemie a fyziky je na průměrné úrovni.

Kontrola využívání materiálních zdrojů, které škola vlastní, je součástí hospitační činnosti. Vedení školy získává reálný přehled o situaci v této oblasti, výsledky projednává s vyučujícími, formuluje doporučení, zajišťuje a financuje školení (např. základní kurz obsluhy PC pro všechny učitele). V řadě zhlédnutých hodin však stále chybělo využití didaktické techniky, alternativních informačních zdrojů, v některých případech i větší škály učebních pomůcek. Vzhledem k inspekčním zjištěním má kontrola využívání materiálních zdrojů zatím nižší účinnost.

Materiálně-technické podmínky výuky jsou celkově průměrné. V experimentu Montessori jsou celkově materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy pro nedostatky ve vybavení tělocvičny hodnoceny jako velmi dobré (vybavení ostatními pomůckami a uspořádání tříd je ale na vynikající úrovni).

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE SLEDOVANÝCH PŘEDMĚTECH A VE TŘÍDĚ I. C

Realizace vzdělávacích programů

Škola deklaruje výuku podle vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12 035/97-20. Z cizích jazyků je vyučován jazyk anglický, v sedmém až devátém ročníku anglický a německý jazyk. Na druhém stupni se realizuje výuka 26 skupin volitelných předmětů. Na prvním stupni je vyučován nepovinný předmět zájmová tělesná výchova, na druhém stupni nepovinný předmět volba povolání. Žáci školy mohou dále navštěvovat devět zájmových kroužků, další dva zájmové kroužky jsou organizovány v rámci školní družiny.

Ve třídě I. C probíhá pokusné ověřování vzdělávacího programu Mateřská a Základní škola Montessori na základě souhlasu MŠMT čj. 36 170/97-22 ze dne 7. července 1998. Součástí tohoto vzdělávacího programu jsou četné kulturní a poznávací akce, žáci navštěvují divadelní a filmová představení a zúčastňují se exkurzí. Škola umožňuje činnost zájmového kroužku anglického jazyka, který zajišťuje soukromá lektorka za úplatu. Navštěvují ho všichni žáci třídy I. C. V rámci ekologické výchovy probíhá separace odpadů, k tomuto účelu jsou v této třídě umístěny koše na plasty, papír a kov. Tato aktivita výrazným způsobem ovlivňuje vztah a přístup dětí k utváření zdravého životního prostředí.

Kontrolou učebních plánů bylo zjištěno nedodržení schváleného učebního plánu vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12 035/97-20 v těchto případech:

- ve školním roce 2001/2002 byl ve třídách III. A, III. B a III. C vyučován předmět prvouka pouze s tříhodinovou týdenní dotací,
- ve školním roce 2002/2003 je ve třídách III. A a III. B vyučován předmět prvouka pouze s tříhodinovou týdenní dotací.

Uvedené hodinové dotace předmětu prvouka jsou ve všech případech nižší než hodinové dotace tohoto předmětu stanovené učebním plánem vzdělávacího programu Obecná škola. Český jazyk v prvním až devátém ročníku, matematika v pátém až devátém ročníku, chemie a fyzika jsou vyučovány dle plánu a osnov deklarovaného vzdělávacího programu. Dle Metodického pokynu MŠMT, k postupu při úpravě vzdělávacího procesu škol a školských zařízení čj. 18 276/98, škola přeřadila učivo tematického celku dělitelnost ze sedmého do šestého ročníku. Uvedená úprava učebních osnov matematiky však nebyla projednána se zástupci rodičů žáků, jichž se přesun učiva dotýká. Ověřovaný vzdělávací program Mateřská a Základní škola Montessori uvádí celkovou týdenní hodinovou dotaci pro jednotlivé vzdělávací oblasti a současně ale ruší princip stejného rozvrhu pro všechny žáky téže třídy. Vedení školy proto stanovilo rozvrh hodin, který vymezuje zaměření vyučovacích bloků během týdne (každý den se skládá ze dvou dvouhodinových bloků). Učitelky během prvního bloku vedou žáky k výběru činností z matematické a jazykové oblasti, ve druhém jim předkládají ke společnému řešení připravená témata zahrnující zbývající vzdělávací oblasti. Jednoznačně je vymezena doba pro tělesnou výchovu.

Výuka není v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12 035/97-20. Výuka je v souladu s učebními osnovami vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12 035/97-20.

Výuka ve třídě I. C je v souladu s učebním plánem a učebními osnovami alternativního vzdělávacího programu Mateřská a Základní škola Montessori čj. 36 170/97-22.

V některých třídních knihách (např. ve třídách VI. B a VIII. B) byl zaznamenán zápis vyučovacích předmětů, který neodpovídal pořadí vyučovacích hodin podle schváleného rozvrhu. Zápisy v třídních knihách neuvádějí vždy konkrétní probírané učivo, v některých případech jsou uváděny pouze názvy základních tematických celků. Tím je snížena průkaznost vedení povinné dokumentace vzhledem k průběhu vzdělávání.

Vzhledem ke specifické vzdělávacího programu Mateřská a Základní škola Montessori záznamy v třídních knihách třídy I. C nezachycují průkazně a komplexně průběh výchovy a vzdělávání, z tohoto pohledu jsou formální. Vyučující uvedenou formálnost kompenzují tím, že vedou podrobné záznamy o jednotlivých dětech, ve kterých evidují jejich činnost v průběhu týdne, v dalším přehledu zaznamenávají dosaženou úroveň každého dítěte v jednotlivých vzdělávacích oblastech a archivují témata pro každý den, z nichž je zřejmé, kterými činnostmi se žáci zabývali. Vzhledem k principu svobodné volby učební činnosti oficiálně schválené tiskopisy třídních knih pro tento typ školy nevyhovují.

Vedená povinná dokumentace nezachycuje průkazně průběh vzdělávání.

Naplňování učebního plánu garantuje vedení školy, které také zpracovává rozvrh hodin pro celou školu a schvaluje rozvrhy hodin jednotlivých tříd prvního stupně. Učební plán je až na výjimku dodržován. Chyba v časové dotaci přidělené výuce prvouky ve školním roce 2001/2002 ve třídách III. A, III. B a III. C a ve školním roce 2002/2003 ve třídách III. A a III. B souvisí spíše s mylným výkladem předpisů, kontrola učebního plánu je účinná.

Kontrola plnění učebních osnov je zcela účinná. Učitelé předkládají vedení školy ke kontrole nejprve časové tematické plány učiva, při jejichž sestavování spolupracují s metodickými orgány. Vlastní kontrola plnění osnov probíhá při hospitační činnosti a při kontrole třídní dokumentace. Míra plnění osnov se vyhodnocuje v jednáních pedagogické rady. Vzhledem k inspekčním zjištěním je kontrola plnění učebních osnov účinná.

Plnění učebních plánů nelze v ověřovaném vzdělávacím programu pro individuální výběr učebních činností žáky hodnotit. Plnění učebních osnov lze podle principů vzdělávacího programu objektivně zhodnotit po skončení experimentálního ověřování. Pravidelně jednou měsíčně ředitelka a její zástupkyně ve třídě hospitují. Jejich cílem je zejména zjišťování výkonu dětí, tj. dosažené úrovně vědomostí a dovedností. Svá zjištění s učitelkami projednávají formou konzultací a vzájemného vyjasňování odlišných názorů.

Způsob kontroly plnění učebních plánů a osnov vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12 035/97-20 a alternativního vzdělávacího programu Mateřská a Základní škola Montessori je účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk na prvním a druhém stupni

Bylo hospitováno ve čtrnácti vyučovacích hodinách. Chybějící příslušná odborná a pedagogická způsobilost u čtyř vyučujících neměla negativní vliv na kvalitu výuky.

Úvodní motivace byla zařazena ve všech vyučovacích jednotkách, nápaditá byla především v nižších ročnících, v dalších třídách se jednalo o seznámení s průběhem hodiny nebo s jejím cílem. Průběžné motivaci byla věnována větší pozornost při výuce na prvním stupni, žáci byli

motivování písní, básní, křížovkami, obrázky, knihami z dětské literatury, herními prvky, rozhovorem aj. V hodinách byly vhodně uplatněny mezipředmětové vztahy (výtvarná výchova, vlastivěda, přírodověda, prvouka apod.), sporadicky byly začleněny regionální prvky. Pozitivně na žáky působila slovní pochvala či ocenění snahy za pokrok v učení. Dílčí průběžná klasifikace v notýscích a žákovských knížkách je přiměřená, převažují známky z mluvnického učiva, rezervy jsou v hodnocení výkonů žáků z dalších složek jazyka (hlavně z komunikativní výchovy).

Předložené časové tematické plány jsou pečlivě zpracovány, jejich obsah je v souladu s učebními osnovami. Bezprostřední příprava vyučujících byla zodpovědná z hlediska obsahu výuky, dílčí nedostatky byly především v oblasti uplatňování metod aktivního učení a ve využívání didaktické techniky.

Na prvním stupni probíhala výuka v lavicích i mimo ně. Vyučující většinou střídaly zajímavé formy frontálního opakování a procvičování, v přiměřené míře zařazovaly samostatnou práci žáků, funkčně začleňovaly činnosti ve dvojicích a skupinách, po odděleních, v komunikativním kruhu nebo didaktické hry. Zaznamenána byla i práce s chybou. Pozitivně je hodnocena snaha rozvíjet zájem žáků o individuální četbu. Výuka na druhém stupni byla založena na jednotvárných frontálních činnostech a dominantní roli vyučujících. Učební látka byla hlavně prezentována prostřednictvím výkladu, uplatnil se především rozhovor a samostatné písemné práce. Zařazení dramatizace básně v jedné hodině nenaplnilo stanovený záměr. Zápisy učiva probíhaly většinou bez aktivní spoluúčasti žáků. Ve všech hodinách byla uplatňována zásada názornosti, vyučující dbaly na zpětnou vazbu, využívání diferencovaných úkolů bylo ojedinělé. Žáci prokázali, že umějí aplikovat získané poznatky, jejich dovednosti a znalosti byly velmi dobré.

V oblasti dodržování psychohygienických zásad byly zaznamenány dílčí nedostatky – např. v členění vyučovací jednotky, zasahování výuky do přestávky. Vyučující ve většině hodin se snažily předcházet únavě žáků zařazováním rozmanitých relaxačních aktivit, jen v menší míře byly tyto prvky opomenuty nebo začleněny opožděně.

V průběhu hodin vyučující vhodně využívaly záznamy připravené na tabuli. Ve vyučovacím procesu byl účelně zařazen různý textový materiál, např. učebnice, knihy dětské literatury, pracovní sešity a listy, testy, obrázky, mapa, kartičky se slovy aj. Pouze ve dvou hodinách na druhém stupni byla materiální podpora výuky na nízké úrovni, přestože probíraná učební látka přímo vybízela k použití jazykových příruček, nahrávek uměleckého textu apod. Funkčně byla uplatněna pomůcka na rozlišování krátkých a dlouhých samohlásek. Jen ojediněle byla do výuky začleněna didaktická technika.

Výuka probíhala v poklidné přátelské atmosféře, žáci dodržovali pravidla kulturního chování a jednání. Zvláště žáci na prvním stupni měli prostor pro rozvoj vyjadřovacích schopností, jejich slovní zásoba byla bohatá. Mluvní projev žáků ve vyšších ročnících byl založen převážně na stručných popř. jednoslovných odpovědích. Při činnostech ve dvojicích, skupinách nebo v komunikativním kruhu byli žáci k sobě tolerantní a velmi dobře spolupracovali. Děti měly možnost zažít radost z úspěchu. Ve dvou případech jedna vyučující nevyužívala přiměřeně svůj hlasový fond – mluvila potichu, takže ji nebylo v zadních lavicích zřetelně rozumět.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce jsou hodnoceny stupněm velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu matematika v pátém až devátém ročníku

Hospitováno bylo u všech vyučujících matematiky v pátém až devátém ročníku s výjimkou nepřítomné vyučující ve třídě V. A, celkem v deseti hodinách.

V některých hospitovaných hodinách chyběla úvodní motivace. Průběžná motivace měla nejčastěji formu pozitivního hodnocení a povzbuzování žáků, opomíjeno bylo zařazování praktických úloh, historických poznámek a mezipředmětových vztahů. Pouze u jediné vyučující je cíleně využíváno sebehodnocení žáků. Závěrečné zhodnocení práce žáků bylo provedeno přibližně v polovině hospitovaných hodin. Frekvence průběžné klasifikace v žákovských knížkách zabezpečuje rodičům dostatečnou informovanost o průběhu vzdělávání v matematice. V některých třídách (např. V. B, V. C, V. D, VI. A, VIII. A, VIII. C) není v žákovských knížkách zapisováno konkrétní učivo, které bylo předmětem klasifikace.

Zpracované časové tematické plány jsou přehledné, zařazené učivo odpovídá učebním osnovám, pouze v časovém tematickém plánu šestého ročníku je zařazen tematický celek dělitelnost, který náleží do sedmého ročníku (viz kapitola Realizace vzdělávacích programů). Bezprostřední příprava na hospitované hodiny byla zodpovědná po stránce obsahu výuky, dílčí rezervy byly v některých případech v promýšlení vhodných didaktických postupů a využívání dostupných učebních pomůcek.

Ve všech hospitovaných hodinách převažoval frontální způsob výuky. V části hodin byl uplatněn individuální přístup ke slabším a zaostávajícím žákům. Zhruba ve třetině hospitovaných hodin byla patrná diferenciací (diferencované zadávání úloh a příkladů k samostatné práci). Pozitivem hodin, ve kterých bylo probíráno nové učivo, bylo jeho přehledné a srozumitelné vyvození, často za aktivní účasti žáků. Ne vždy však bylo nově probírané učivo dostatečně procvičeno, ve většině hospitovaných hodin chybělo jeho efektivní závěrečné shrnutí a utřídění.

Z hlediska psychohygieny výuky byly výhodou nižší počty žáků v některých třídách (např. 19 až 22 žáků v V. B, V. C, VI. B, VIII. A a VIII. C). Naproti tomu třídy VII. A a VII. B jsou příliš početné (30 resp. 31 žáků); v těchto třídách jsou žáci v jedné hodině matematiky v týdnu děleni na skupiny. Členění většiny hospitovaných hodin a zařazení výuky v rozvrhu hodin na první až čtvrtou vyučovací hodinu odpovídalo psychohygienickým a obecným pedagogickým zásadám.

Rezervy byly ve využívání dostupných učebních pomůcek, jejich použití se omezovalo na práci s učebními texty, nakopírovanými listy, případně kartičkami se zadáním příkladů. Didaktická a výpočetní technika nebyla využita v žádné z hospitovaných hodin.

Učitelky měly u žáků přirozenou autoritu, pozitivně působil jejich klidný přístup k žákům. Vzájemná komunikace mezi vyučujícími a žáky byla bezproblémová, většinou ale nebyl aktivně rozvíjen slovní projev žáků.

Na základě zjištění z hospitovaných hodin a studia dokumentace je průběh a výsledky vzdělávání v matematice v pátém až devátém ročníku celkově hodnocen jako průměrný.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů chemie a fyzika

Fyzice se v šestém ročníku vyučuje po jedné, v dalších ročnících po dvou hodinách týdně, chemie je vyučována v osmém a devátém ročníku rovněž s dvouhodinovou dotací. Hospitováno bylo u všech vyučujících, celkem v deseti hodinách. Všichni čtyři učitelé, kteří se na výuce fyziky a chemie podílejí, prokázali značnou přírodovědnou erudici. Na zhlédnuté hodiny byli po obsahové stránce zodpovědně připraveni, v několika případech však věnovali méně pozornosti metodické stavbě hodiny. Sestaveny jsou podrobné a funkční časové

tematické plány učiva, probírané učivo respektuje osnovy sledovaných předmětů. Laboratorní práce jsou podle možností plněny.

Motivace žáků k práci měla v jednotlivých hodinách rozdílnou, celkově průměrnou úroveň. Ve čtyřech hodinách se vyučujícím dařilo udržet aktivitu žáků, v ostatních hodinách pozornost kolísala. V úvodu hodin většinou nechybělo sdělení cíle výuky, v různé míře byli žáci průběžně povzbuzováni, případně i pozitivně hodnoceni. Místy byla využita verbální aktualizace učiva vzhledem k praktickým důsledkům a využití přírodních zákonitostí. V menší míře byly zařazeny problémové otázky. Při samostatném řešení příkladů byly výsledky zveřejňovány často předčasně, zpětná vazba pak měla spíše demotivující účinek. Frontální praktické činnosti žáci téměř neprováděli, v některých hodinách upoutaly jejich pozornost jednoduché demonstrační pokusy, jedna vyučující umožnila provádění pokusů několika vybraným žákům. Klasifikace v žákovských knížkách má sice přiměřenou frekvenci, převládají však známky z písemných forem zkoušení. O méně zdařilé motivaci žáků svědčí výskyt osamocených špatných známek z fyziky při pololetní klasifikaci dětí šestého ročníku.

Organizace hodin spočívala hlavně v klasické frontální práci, bez využití diferenciac učiva a bez zařazení skupinových prací nebo objevitelských žákovských činností. Výklad se vyučující snažili koncipovat jako řízený rozhovor s postupným nebo následným zápisem do sešitů, ilustrovaný v některých případech demonstračním pokusem. Převážně si však učitelé ponechávali dominantní roli zprostředkovatelů informací. Lépe byly organizovány dvě hodiny chemie a dvě hodiny fyziky vedené dvěma zkušenými vyučujícími, kteří žákům alespoň zčásti poskytli možnost seberealizace a prožitku úspěchu. Ve všech zhlédnutých hodinách bylo předkládané učivo srozumitelně strukturováno a v dostatečné míře procvičeno. Při verbálním opakování prokázali mnozí žáci solidní teoretické znalosti.

Výuka se opírala o vhodné učebnice, matematicko-fyzikální a chemické tabulky a různé kopírované texty. Využity byly demonstrační pomůcky a ukázkový materiál. Alternativní literatura ve většině hodin chyběla, stejně jako využití didaktické techniky. Žáci rovněž neměli možnost pracovat s výukovými počítačovými programy.

Základní psychohygienické podmínky byly vytvořeny a dodrženy. Teplota ve třídách byla přiměřená, učitelé dbali na vhodné osvětlení a včasné větrání. Žákům šestého ročníku citelně chyběla v hodině fyziky možnost relaxace či odlehčení. Atmosféra ve třídách byla velmi příjemná, vztahy mezi žáky a učiteli byly přátelské, žáci dodržovali vžitá pravidla komunikace. Při řízeném rozhovoru se vyučující často obraceli na žáky, nedopřávali jim však vždy dostatek prostoru k dokončení formulací, systematický rozvoj diskuse a dalších komunikačních dovedností v hodinách až na výjimky chyběl.

Průběh vzdělávání ve skupině předmětů fyzika a chemie je na základě zhlédnutých hodin hodnocen stupněm průměrný.

Průběh a výsledky vzdělávání ve třídě I. C

Obě učitelky, které působí v experimentální třídě, jsou po odborné a pedagogické stránce zkušené, respektují principy alternativního vzdělávacího programu, ale je zřejmé, že v probíhající ověřovací fázi v některých situacích optimální pedagogické postupy teprve hledají. Hospitace probíhala celý vyučovací den. První vyučovací blok byl zaměřený na matematickou a jazykovou oblast, druhý na oblast přírodovědnou. Výukové cíle v rámci prvního bloku si stanovili žáci sami formou osobního plánu plynoucího z jejich vlastního vzdělávacího zájmu, druhý výukový blok byl organizován jako skupinová práce na společném tématu stanoveném učitelkami.

Zájem žáků o samostatné učení byl vysoký, všichni k práci přistupovali vnitřně motivováni. Práci si dokázali sami naplánovat a zorganizovat, plánovali si činnosti nové nebo dokončovali práci z předchozího dne. Jen v jednom případě učitelka s výběrem činnosti žákovi pomohla. Zvolenou aktivitou byli zaujati, plně se na ni soustředili. Z jednání žáků vyplynulo, že vnímají svobodnou volbu svého individuálního učebního programu jako povinnost a přistupují k ní zodpovědně.

Organizace výuky byla založená na aktivních činnostech žáků a korespondovala s principy ověřovaného programu. Učitelky samostatnou práci žáků sledovaly, individuálně jim podle potřeby nabízely pomoc. Výklad nového učiva, který probíhal individuálně, byl srozumitelný, jasný, účelně podpořený řadou učebních pomůcek. Celkově bylo jejich využívání efektivní a děti, zejména s metodickým materiálem, velmi zručně zacházely. Atmosféra ve třídě byla pracovní, žáci se navzájem nerušili, na požádání si vzájemně pomohli, většinou se ale snažili o samostatné vyřešení problému. Zvolené činnosti většinou dokončovali, případně si jejich dokončení plánovali na další den. Druhý vyučovací blok byl organizován společně. Vzdělávací cíl byl zaměřen především na schopnost žáků pozorovat, srovnávat, umět sledované jevy pojmenovat a písemně vyjádřit. Prostředkem pro jeho splnění bylo skupinové řešení úkolu vztahujícího se k dlouhodobě probíranému tématu. Činnosti žáků ve druhém vyučovacím bloku učitelky koncipovaly jako integrující část učebního procesu, při které žáci mohli uplatnit dovednosti získané samostatným učením. Princip volného seskupování byl naplňován při skupinové práci, v níž žáci prokázali velmi dobrou schopnost vzájemně spolupracovat. Na vynikající úrovni je vedení žáků k sebekontrolě, pro kterou mají připravené kvalitní materiály, s nimiž umí pracovat. Nedostatky jsou ale ve druhém stupni kontroly, tj. v následné kontrole realizované učitelkami po sebekontrolě žáků. Žákovské sešity jsou kontrolovány až po popsání celého sešitu i přesto, že se v některých vyskytují četné chyby. Zpětnou vazbu žáci tudíž nedostávají včas. Okamžitá zpětná vazba žákům chybí také při čtení. Od počátku je v souladu s montessoriovskou pedagogikou rozvíjeno tiché čtení. Kontrola správnosti čtení probíhá formou sledování porozumění textu, při kterém nelze zjistit případné chyby, hlasité čtení je ve výuce zařazováno minimálně.

Systém průběžného hodnocení není zaveden. Učitelky se nezaměřovaly na výkon žáků a jejich hodnocení, pouze je na chyby upozorňovaly. Vedly je ale k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení, které proběhlo v závěru vyučovacího dne. Z portfolií žáků je zřejmé, že jsou schopni sebehodnocení vyjádřit i písemnou formou. Při vlastním hodnocení i hodnocení druhého byli objektivní. Jednání žáků učitelky ovlivňovaly taktně, pouze jim naznačovaly cestu správného postupu, za rozhodnutí byli zodpovědní žáci sami. Širší slovní hodnocení na vysvědčení na konci školního roku má formu výčtu žákem zvládnutých dovedností a osvojených vědomostí. Za dobu trvání experimentu (jeden a půl roku) žádný žák nepropadl ani nebyl navržen na přeřazení do speciální školy.

Na vysoké úrovni byla psychohygienu výuky. Žáci pracovali v příjemné atmosféře, vlastním tempem a podle svého zájmu, mohli kdykoliv měnit pracovní místo, přirozenou relaxací bylo i přinášení učebních pomůcek na pracoviště. Děti mají upevněné návyky týkající se zacházení s pomůckami, bez vyzvání učitelek je po skončení práce pečlivě uklízely.

V oblasti kompetencí týkajících se sociálního chování a komunikativních dovedností dosahují žáci vynikajících výsledků. Jsou k sobě velmi tolerantní, přátelští a ohleduplní. Bez problémů respektují stanovená pravidla i mimo přímý dozor vyučujícího. V oblasti řečového projevu umí přesně formulovat myšlenky, argumentovat, obhajovat své názory, jejich volné písemné projevy mají po obsahové stránce vysokou úroveň. Vztah mezi vyučujícími a žáky je partnerský, demokratický. Učitelky nemusely používat příkazy nebo napominání, u žáků mají přirozenou autoritu.

Průběh výchovy a vzdělávání ve třídě I. C je velmi dobrý.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Systém vnější a vnitřní evaluace spočívá ve využívání komerčních evaluačních nástrojů a v zadávání vlastních písemných prací. Komerční evaluační nástroje jsou v pátém ročníku využívány pravidelně od školního roku 1999/2000, zjišťují se jimi výsledky vzdělávání v českém jazyce, matematice a dále tzv. obecné studijní předpoklady. Také v devátém ročníku jsou od školního roku 1997/1998 pravidelně využívány komerční evaluační nástroje pro zjišťování výsledků vzdělávání v českém jazyce a matematice, v některých letech byly zjišťovány také výsledky vzdělávání z cizích jazyků nebo z přírodovědných předmětů. Vlastní písemné práce z českého jazyka a matematiky jsou zadávány žákům pátého ročníku dvakrát ročně, žákům šestého až devátého ročníku čtvrtletně. Příprava zadání těchto písemných prací je koordinována příslušnými vedoucími metodických orgánů ve škole.

V pátém ročníku dosahovali žáci školy v komerčních testech v inspekci sledovaných předmětech (český jazyk a matematika) lepších než průměrných výsledků.

šk. rok	předmět	úspěšnost žáků školy	průměrná úspěšnost zúčastněných škol	předmět	úspěšnost žáků školy	průměrná úspěšnost zúčastněných škol
2001/2002	český jazyk	63 %	62,7 %	matematika	62 %	54,8 %
2000/2001	český jazyk	68 %	59,1 %	matematika	68 %	58,5 %
1999/2000	český jazyk	67 %	65,0 %	matematika	73 %	67,0 %

Také v devátém ročníku měli žáci školy v komerčních testech v inspekci sledovaných předmětech (český jazyk, matematika, přírodovědný základ - fyzika a chemie) většinou vyšší úspěšnost, než byla průměrná úspěšnost žáků všech zúčastněných škol.

šk. rok	předmět	úspěšnost žáků školy	průměrná úspěšnost zúčastněných škol	předmět	úspěšnost žáků školy	průměrná úspěšnost zúčastněných škol
2001/2002	český jazyk	72,9 %	69,6 %	matematika	63,7 %	50,8 %
	přír. základ	54,0 %	51,5 %			
2000/2001	český jazyk	69,9 %	63,5 %	matematika	42,4 %	40,4 %
1999/2000	český jazyk	59,7 %	59,5 %	matematika	54,6 %	48,3 %
1998/1999	český jazyk	68,3 %	62,1 %	matematika	62,8 %	51,3 %
	přír. základ	66,5 %	62,9 %			
1997/1998	český jazyk	54,3 %	56,5 %	matematika	42,8 %	37,2 %

Celkový rozbor výsledků vzdělávání zjištěných komerčními testy v pátém a devátém ročníku je prováděn v rámci činnosti metodických orgánů ve škole. Následně přijímaná opatření jsou účinná.

Počet žáků prospívajících s dostatečnými a neprospívajících je statisticky sledován, je uváděn v zápisech z pedagogických rad.

Žáci školy se zúčastňují okresních kol předmětových soutěží a olympiád. Vzhledem k inspekci sledovaným předmětům dosáhli ve školním roce 2001/2002 velmi dobrých výsledků v matematických soutěžích (1. místo v okresním kole Matematické olympiády pro sedmý ročník a 2. místo v okresním kole Pythagoriády pro šestý ročník).

Z jednání s učitelkami vyučujícími ve třídě I. C vyplynulo, že rodiče, přestože všichni po skončení prvního roku experimentálního ověřování programu hodnotili výsledky svých dětí pozitivně, ojediněle vyjadřují obavy, dosahují-li žáci srovnatelné úrovně vědomostí a dovedností se žáky z ostatních typů základních škol. Stejně obavy neskrývá ani vedení školy. Učitelky důsledně uplatňují základní principy vzdělávacího programu, tj. principy svobodné volby a polarizace pozornosti (uspokojování vzdělávacích potřeb žáka podle vnitřních dispozic a za plného soustředění, které v praxi znamenají individuální výběr činností, a tudíž i obsahu vzdělávání z předem připraveného prostředí) a všichni žáci téhož ročníku proto nemohou dosahovat vzájemně srovnatelné úrovně vědomostí a dovedností v jednotlivých vzdělávacích oblastech. V této fázi ověřování programu, který je koncipován tak, že zajišťuje prostupnost do jiných typů základních škol až na konci pátého ročníku, nelze ale ani srovnávat dosaženou úroveň vědomostí a dovedností žáků s průměrnou celostátní úrovní.

Posloupnost učiva v ověřovaném programu je jiná než ve vzdělávacích dokumentech běžných základních škol, ve kterých je obsah učiva jednotlivých předmětů stanoven pro každý ročník. Např. v matematice se žák nejdříve seznamuje s číselnou řadou od 1 do 9999 a teprve poté s matematickými operacemi, v běžné základní škole si žák souběžně osvojuje s číselnou řadou i matematické operace. V kosmické výchově, která v sobě zahrnuje učivo prvouky, přírodovědy, vlastivědy a výchovy ke zdraví, se seznamuje nejdříve se vznikem planety Země, jejím postavením ve vesmíru a podmínkami života na ní a až v závěrečné etapě s pojmy týkajícími se nejbližšího okolí, se kterými se žák v běžné škole setkává již v prvním ročníku. Učitelky ale vytváří takovou nabídku učebního prostředí, aby většina žáků měla zájem seznámit se s učivem odpovídajícím jednotlivým ročníkům běžné základní školy. Vedou proto o každém žákovi podrobný přehled učební látky, kterou si osvojil.

Úroveň vědomostí ve třídě I. C průběžně sleduje i vedení školy zejména prostřednictvím pozorování činnosti žáků, kontrolou jejich pracovních sešitů a ostatních písemných výstupů a konfrontuje výsledky jednotlivých dětí s jejich přehledy o probraném učivu. Obavy vedení školy o splnění všeobecných vzdělávacích cílů a obsahů daných Standardem základního vzdělávání v rámci ověřovaného vzdělávacího programu a velká osobní zodpovědnost ho vedou ke snaze používat k prověřování výsledků učení klasických metod (diktátů, testů apod.) a ověřovat jimi zvládnutí učiva, které by měli žáci v daném časovém období zvládnout v běžné základní škole. Na konci loňského školního roku proto vedení připravilo testy, které ale nebyly pro nemocnost dětí zadány.

Celkově je průběh vzdělávání a výchovy hodnocen stupněm velmi dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Souběžně s orientační inspekci byla realizována tematická inspekce „Sledování a hodnocení průběhu vzdělávání cizinců na území ČR“. Zjištění z této tematické inspekce, která probíhá i v jiných školách, budou souhrnně zveřejněna ve Zprávě ČŠI o školním roce 2002/2003.
- *Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení*, vydané MŠMT pod čj. 23 809/01-21 dne 27. srpna 2001, není obsahově v souladu se *Zřizovací listinou*, vydanou městem Kladno dne 7. prosince 1993 pod evidenčním číslem 395, se *Změnou Zřizovací listiny (Dodatek číslo 1)* čj. 4/STA/99 ze dne 4. ledna 1999,

s *Dodatkem číslo 2 ke Zřizovací listině čj. 395* ze dne 4. prosince 2000 ani se *Změnou Zřizovací listiny (Dodatek číslo 3)* bez uvedení čj., ze dne 17. července 2001. V dokumentech, které vydal zřizovatel, není uvedena součást školy, tj. školní družina.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, vydané MŠMT pod čj. 23 809/01-21 dne 27. srpna 2001
2. Přehled o pedagogické a odborné způsobilosti pedagogických pracovníků Základní školy Kladno, Vodárenská 2116, vydaný ředitelkou školy dne 21. ledna 2003 pod čj. 51/2003
3. Zřizovací listina, vydaná městem Kladno dne 7. prosince 1993 pod evidenčním číslem 395
4. Změna Zřizovací listiny (Dodatek číslo 1) čj. 4/STA/99 ze dne 4. ledna 1999
5. Dodatek číslo 2 ke Zřizovací listině čj. 395 ze dne 4. prosince 2000
6. Změna Zřizovací listiny (Dodatek číslo 3) bez uvedení čj. ze dne 17. července 2001
7. Pravidla vnitřního řádu ze dne 2. září 2002
8. Rozvrh hodin podle tříd za školní rok 2002/2003
9. Rozvrhy hodin tříd za školní rok 2001/2002 a 2002/2003
10. Rozpis zvonění
11. Přehled volitelných předmětů
12. Organizační řád školy, vydaný ředitelkou školy dne 2. září 2002 bez uvedení čj.
13. Rozvrh zájmových kroužků
14. Umístění tříd a pracoven ve školním roce 2002/2003
15. Třídní knihy tříd prvního až devátého ročníku ze školního roku 2002/2003
16. Záznamy z jednání pedagogické rady ze školních roků 2000/2001, 2001/2002 a 2002/2003
17. Zápisy metodických orgánů ve škole ze školních roků 2000/2001, 2001/2002 a 2002/2003
18. Výsledky komerčních testů žáků pátých ročníků ze školních roků 1999/2000, 2000/2001 a 2001/2002
19. Výsledky komerčních testů žáků devátých ročníků ze školních roků 1997/1998, 1998/1999, 1999/2000, 2000/2001 a 2001/2002
20. Žákovské knížky a sešity žáků ze školního roku 2002/2003
21. Časové tematické plány učiva českého jazyka v prvním až devátém ročníku, matematiky v pátém až devátém ročníku, chemie v osmém až devátém ročníku a fyziky v šestém až devátém ročníku pro školní rok 2002/2003
22. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2000/2001
23. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002
24. Třídní výkazy a katalogové listy žáků třídy I. C a žáků šestého až devátého ročníku ze školního roku 2002/2003
25. Plán kontrolní činnosti 2002/2003 ze dne 30. srpna 2002
26. Plán hospitací na měsíc únor 2003
27. Sešity hospitačních záznamů, vedené ředitelkou školy
28. Hospitační záznamy ČŠI
29. Inspekční zpráva čj. 026 385/98-2168 ze dne 27. října 1998

30. Hodnocení průběhu pokusného ověřování vzdělávacího programu Mateřská a Základní škola Montessori ve školním roce 2001/2002
31. Vzdělávací program Mateřská a Základní škola Montessori čj. 36 170/97-22 ze dne 7. července 1998, schválený jako experimentální vzdělávací program
32. Souhlas MŠMT čj. 12 279/2001-22 ze dne 17. dubna 2001 s pokusným ověřováním vzdělávacího programu Mateřská a Základní škola Montessori v Základní škole Kladno, Vodárenská 2116, 272 01 Kladno na dobu pěti školních roků s účinností od 1. září 2001
33. Písemný souhlas všech rodičů se zařazením dětí do třídy s pokusným ověřováním vzdělávacího programu Mateřská a Základní škola Montessori
34. Portfolia žáků třídy I. C - volné písemné projevy, sešity, pracovní sešity, knížky, výkresy
35. Pololetní hodnocení žáků třídy I. C ve školním roce 2002/2003
36. Kopie vysvědčení žáků třídy I. C (širší slovní hodnocení) – 2. pololetí školního roku 2001/2002

ZÁVĚR

Výuka sledovaných předmětů je zajištěna v rámci současných personálních možností školy. Na zajištění vyučovacího procesu se podílejí též učitelé důchodového věku. Kvalifikovaně probíhá výuka českého jazyka a matematiky ve všech třídách druhého stupně. Značná pozornost byla ředitelkou věnována personálnímu zabezpečení experimentu Montessori. Nedostatky jsou v odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících v pěti třídách na prvním stupni. Výuka chemie a fyziky je po odborné stránce na velmi dobré úrovni.

Škola nemá dostatek prostorů pro své činnosti, chybí jí např. odborné pracovny pro výuku českého jazyka, matematiky, chemie a fyziky. V oblasti materiálního zajištění výuky došlo ke zlepšení ve vybavení školy počítači, ve většině případů není materiální zázemí přiměřeně kvalitní. Dostupné pomůcky a didaktická technika nejsou v potřebné míře využívány. Materiální podmínky ve třídě I. C jsou kvalitní.

Předností školy je příjemná a nestresující atmosféra a podnětné prostředí. Poskytuje žákům bohatou nabídku volitelných předmětů a mimoškolních aktivit. Ve výchovně-vzdělávacím procesu především ve vyšších třídách prvního stupně a na druhém stupni převládaly frontální činnosti. Zařazování činnostních prvků, diferencovaných úkolů bylo pozorováno pouze v menší míře.

Vzdělávání ve třídě I. C je založeno na aktivním vnitřně motivovaném učení žáků v radostné a klidné atmosféře, ve které je prostor pro komunikaci, obhajování vlastního názoru, spolupráci a sebehodnocení. Nedostatky jsou v kontrole práce žáků učitelkami. V aktuálně probíhající fázi ověřování programu, který předpokládá prostupnost do jiných typů základních škol na konci pátého ročníku, nelze srovnávat úroveň vědomostí a dovedností žáků s průměrnou celostátní úrovní. V průběhu ověřování experimentu vyvstávají otázky, které souvisejí s personálním a následně finančním zajištěním výuky, vedením povinné dokumentace a zejména s úspěšným zapojením žáků do vzdělávacího procesu v případě přestupu do jiného typu základní školy před ukončením ověřované vzdělávací etapy. Realizovaný průběh výchovy a vzdělávání ve třídě I. C kvalitně naplňuje principy ověřovaného vzdělávacího programu.

V období od poslední orientační inspekce, konané ve dnech 20. až 22. října 1998, škola získala v rámci Státní informační politiky ve vzdělání novou počítačovou techniku, zapojila se do mezinárodního projektu „Future citizens of Europe – Budoucí občané Evropy“, od školního roku 2001/2002 ověřuje alternativní vzdělávací program Mateřská a Základní

škola Montessori, kvalitativní posun nastal v kontrolní činnosti a v celkové práci ředitelky. Škola i nadále musí řešit nedostatky z hlediska odborné způsobilosti pedagogických pracovníků. Změny v oblasti vzdělávání a výchovy nelze vzhledem k předcházejícímu zaměření inspekční činnosti posoudit.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Miroslava Březinová	M. Březinová v.r.
Členové týmu	Mgr. Petr Jiroš	P. Jiroš v.r.
	PaedDr. Jitka Kozáková	J. Kozáková v.r.
	Mgr. Viktor Keller	V. Keller v.r.

Další zaměstnanci ČŠI

Věra Štillerová

Josef Hurt

V Berouně dne 27. února 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. březen 2003

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Jana Červenková	J. Červenková v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad Středočeského kraje, odbor školství, mládeže a sportu, Zborovská 11, 150 00 Praha 5	2003-03-19	Předáno osobně.
Zřizovatel: město Kladno, náměstí Starosty Pavla 44, 272 00 Kladno	2003-03-19	022 032/03-5067

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.